

बिरुवा संरक्षण नियमावली, २०३१

नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित मिति २०३१।११।५

बिरुवा संरक्षण ऐन, २०२९ को दफा ९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यी नियमहरूको नाम “बिरुवा संरक्षण नियमावली, २०३१” रहेको छ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. **परिभाषा** : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा,-

(क) “संक्रमण निरोध अधिकारी” (प्लाण्ट क्वारन्टीन अधिकारी) भन्नाले श्री ५ को सरकारबाट बिरुवा संरक्षणको निमित्त नियुक्ति भएको मुख्य अधिकारी सम्झनुपर्छ।

(ख) “प्रमाणपत्र” भन्नाले स्वदेशी वा विदेशी अधिकार प्राप्त संस्थाले प्रदान गर्ने औपचारिक बिरुवा सम्बन्धी स्वास्थ्य प्रमाणपत्र सम्झनुपर्छ।

(ग) “रोग” भन्नाले प्रोटोजोआ, फंगस, ढुंसी, व्याक्टेरिया वा भाइरस, भाइकोल्पाज्या वा अन्य जीवाणुद्वारा उत्पन्न बिरुवा उत्पादको असामान्य अवस्था सम्झनुपर्छ।

(घ) “कीरा” भन्नाले माईट लगायत अन्य सबै प्रकारको कीरा सम्झनुपर्छ।

(ङ) “उपचार” भन्नाले बिरुवाहरूमा लाग्ने संक्रमण रोग हटाउन गरिने फ्यूमिगेशन तातो पानीको उपचार, बीजोपचार र वैज्ञानिक उपचारलाई समेत सम्झनुपर्छ।

३. **बिरुवा वा बिरुवा उत्पाद गरी पैठारी गर्न इजाजतपत्र लिनुपर्ने र दस्तुर बुझाउनु**

पर्ने : (१) बिरुवा वा बिरुवा उत्पाद पैठारी गर्न चाहनेले अनुसूची-१ मा तोकिएको ढाँचामा दस्तुर बापत रु.१०।- सामेल गरी संक्रमण निरोध अधिकारीको कार्यालयमा निवेदन दिनुपर्छ।

तर पैठारीको लागि दिइने निवेदनपत्र प्रमाणपत्रमा समेत पेश भएको हुनुपर्छ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि संक्रमण निरोध अधिकारीले इजाजतपत्र दिन बाधा नदेखेमा अनुसूची-२ मा तोकिए बमोजिमको ढाँचामा इजाजतपत्र दिनेछ ।

तर प्रोसेसिङ्ग भइसकेको खाद्यान्न, प्याक गरिएको वा टिनमा बन्द वा सुकाइएको फलफूल तथा सागसब्जी र उपभोगको लागि तयार भइसकेको कोको-चिया र सूती पैठारी गर्न इजाजतपत्र लिनु पर्नेछैन ।

४. **प्रज्ञापनपत्र दाखिल गर्नुपर्ने** : (१) बिरुवा वा बिरुवा उत्पाद पैठारी गर्न चाहने व्यक्तिले अनुसूची-३ मा तोकिएको ढाँचामा प्रज्ञापनपत्र भरी संक्रमण निरोध अधिकारीको कार्यालयमा दिनुपर्छ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम प्रज्ञापनपत्रको साथमा निर्यात गरिने देशद्वारा प्रदान गरिने प्रज्ञापनपत्रको नक्कल पनि सामेल गर्नुपर्छ ।

५. **निरीक्षण र उपचार** : (१) कुनै पनि देशबाट पैठारी गरिएको बिरुवा तथा बिरुवा उत्पाद प्रवेश केन्द्रमा आइपुग्दा जाँच केन्द्र (चेकप्वाइन्ट्स) मा संक्रमण निरोध अधिकारी वा निजले तोकेको व्यक्तिद्वारा तिनीहरूको निरीक्षण गरिनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम पैठारी गरिएका बिरुवा तथा बिरुवा उत्पादलाई आवश्यकताअनुसार प्रयोगशालामा उपचार गरिनेछ वा परीक्षणको लागि प्रयोगशालामा राख्दा रोग तथा कीरा मुक्त पाइएमा मात्र पैठारी गर्न दिइनेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम बिरुवा वा बिरुवा उत्पादको उपचार गरिएमा पैठारी गर्ने व्यक्तिले अनुसूची-४ मा तोकिए बमोजिमको उपचार दस्तुर बुझाउनु पर्नेछ ।

६. **प्याकेजको लागि प्रयोग हुने वस्तुको पैठारी** : (१) प्याकेजको लागि प्रयोग हुने बिरुवा तथा बिरुवा उत्पाद पैठारी गर्दा प्रवेश केन्द्रमा निरीक्षण गरिनेछ र रोग तथा किरा मुक्त पाइएमा मात्र पैठारी गर्न दिइनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम प्याकेजको लागि प्रयोग हुने बिरुवा तथा बिरुवा उत्पाद स्टेरिलाइज गरिएका हुन् र रोग तथा कीराबाट मुक्त छन् भन्ने कुरा औपचारिक प्रमाणपत्रमा उल्लेख भएको मात्र पैठारी गर्न दिइनेछ ।

७. **बिरुवा र बिरुवा उत्पाद निकासी गर्न प्रमाणपत्र लिनुपर्ने** : (१) नेपाल अधिराज्यबाट विदेशमा कुनै बिरुवा र बिरुवा उत्पाद निकासी गर्न चाहनेले संक्रमण निरोध अधिकारी समक्ष निवेदन दिनुपर्छ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम दिइने निवेदनपत्रको साथमा अनुसूची-५ मा तोकिएको ढाँचामा विवरण दाखिला गर्नुपर्छ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिमको निवेदनपत्र र उपनियम (२) बमोजिमको विवरण प्राप्त भएपछि, प्रमाणपत्र दिन बाधा नदेखिएमा संक्रमण निरोध अधिकारीले अनुसूची-६ मा तोकिएको ढाँचामा स्वास्थ्य प्रमाणपत्र दिनेछ ।

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची - १

(नियम ३ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

इजाजतपत्रको लागि दरखास्त

श्री ५ को सरकार

खाद्य, कृषि तथा सिँचाई मन्त्रालय

कृषि विभाग

(संक्रमण निरोध शाखा)

खुमलटार, ललितपुर, नेपाल ।

श्री संक्रमण निरोध अधिकारी/प्लाण्ट क्वारन्टीन अधिकारी

देहाय बमोजिमका बिरुवा/बिरुवा उत्पाद पैठारी गर्न इजाजतपत्र पाउँ भनी निवेदन गरेको छु । बिरुवा संरक्षण ऐन, २०२९ अन्तर्गतका पैठारीका शर्तहरू मान्न मलाई मन्जुर छ ।

१. बिरुवा/बिरुवा उत्पादको नाम :-
२. वैज्ञानिक नाम :-
३. जाती :-
४. मात्रा :-
५. कुन प्रवेश केन्द्रबाट पैठारी गर्ने :-
६. कुन मुलुकबाट पैठारी गर्ने :-
७. पैठारी गर्नुपर्ने विशेष कारण :-

.....

.....

पैठारीकर्ताको हस्ताक्षर र ठेगाना

अनुसूची - २

(नियम ३ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)

श्री ५ को सरकार

खाद्य, कृषि तथा सिँचाई मन्त्रालय

कृषि, विभाग

संक्रमण निरोध शाखा

खुमलटार, ललितपुर, नेपाल

मिति :-

इजाजत पत्र नं. :-

पैठारी इजाजतपत्र

श्री लाई मा उत्पादन गरिएको बिरुवा तथा बिरुवा उत्पाद प्रवेश केन्द्रबाट पैठारी गर्न यो इजाजतपत्र प्रदान गरिएको छ ।

बिरुवा तथा बिरुवा-उत्पाद पैठारी गर्ने व्यक्तिले निम्नलिखित शर्तहरूको पालन गर्नु पर्नेछ :-

१. यो इजाजतपत्र प्रदान गरिएको मितिबाट ३ महिनासम्म मान्य हुनेछ र दस्तुर बुझाई नवीकरण गर्न सकिनेछ ।
२. चिठ्ठीपत्र भित्र खामेर कुनै बिरुवा वा बिरुवा-उत्पाद पैठारी गर्न सकिने छैन ।

बोधार्थ :-

- १.
- २.
- ३.
- ४.

संक्रमण निरोध अधिकारी

अनुसूची - ३

(नियम ४ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

बिरुवा तथा बिरुवा-उत्पाद पैठारी गर्न चाहने व्यक्तिले भर्नुपर्ने

प्रज्ञापनपत्र

१. बिरुवा तथा बिरुवा-उत्पाद पैठारी गर्न चाहने व्यक्तिको नाम र ठेगाना :-
 २. बिरुवा तथा बिरुवा-उत्पादको नाम :-
 ३. वैज्ञानिक नाम :-
 ४. जाती :-
 ५. पैठारी गरिने भाग :-
 ६. सङ्ख्या/परिमाण :-
 ७. प्रवेश केन्द्र :-
 ८. कहाँबाट पैठारी गरिने हो :-
 ९. पैठारी गर्नुपर्ने विशेष कारण :-
- मिति :-

.....
पैठारी गर्न चाहने व्यक्तिको हस्ताक्षर

अनुसूची - ४

(नियम ५ को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)

१. उपचार दस्त्र :- सम्बन्धित अधिकृतले तोके बमोजिम
२. फ्यूमिगेशन दस्त्र :-
प्रति क्युविक फ्यूमिगेशन रु. २१-
३. विजोपचार दस्त्र :-
प्रति ५ किलोग्राम बीजको रु. ११-

नेपाल कानून आयोग

अनुसूची - ५

(नियम ७ को उपनियम (२) सँग सम्बन्धित)

बिरुवा वा बिरुवा-उत्पाद निकासी गर्न चाहने व्यक्तिले निवेदनको साथमा

दाखिला गर्नुपर्ने विवरण

१. निकासीकर्ताको नाम र ठेगाना :-
२. बिरुवा र बिरुवा-उत्पाद लैजाने :-
३. व्यक्तिको नाम र ठेगाना :-
४. प्याकेजको सङ्ख्या र विवरण :-
५. प्याकेजको पहिचान चिन्ह :-
६. उत्पादन स्थल :-
७. यातायातको साधन :-
८. प्रवेश केन्द्र :-
९. उत्पादको नाम र परिमाण :-
१०. वैज्ञानिक नाम :-

मिति :-

.....

निकासीकर्ताको हस्ताक्षर

अनुसूची - ६

(नियम ७ को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)

श्री ५ को सरकार

His Majesty's Government

खाद्य, कृषि तथा सिँचाई मन्त्रालय

Ministry of Food, Agriculture and Irrigation

कृषि विभाग

Department of Agriculture

बाली रोग विज्ञान शाखा

Division of Plant Pathology

संक्रमण निरोध योजना

Plant Quarantine Project

बिरुवा स्वास्थ्य प्रमाणपत्र

PHYTOSANITARY, CERTIFICATE

यो प्रमाणित गरिन्छ कि देहाय बमोजिमका बिरुवाका मागहरु बिरुवाहरु वा बिरुवा उत्पाद वा तिनीहरुका नमुना मिति मा का अधिकार प्राप्त अधिकृत श्री द्वारा जाँच गरिँदा विनाशकारी रोग तथा कीराबाट मुक्त पाइएका थिए र उपर्युक्त बिरुवा तथा बिरुवा उत्पाद पैठारी गर्ने देशको वर्तमान स्वास्थ्य नियम अनुकूल भएको विश्वास गरिन्छ।

This is to certify that the Plant's parts of plant or Plant products described below or representative samples of them were thoroughly examined on (Date) by (Name) an authorised officer of the and were found to the best of his knowledge to be substantially free from injurious diseases and pests and that the consignment is believed to conform with the current phytosanitary regulations of the Importing country both as stated in the additional declaration here on and otherwise.

फ्यूमिगेशन वा अन्य उपचार

Fumigation or disinfectant treatment

मिति :

Date :

उपचार अवधि :

उपचार

Duration of exposure

Treatment

रसायन मात्रा

Chemical and concentration

अतिरिक्त प्रशासन

.....

Additional declaration

(हस्ताक्षर)

(Signature)

(छाप)

(पद)

(Stamp)

(Designation)

बिरुवा तथा बिरुवा उत्पादको विवरण

Description of Consignment

निकासीकर्ताको नाम र ठेगाना :-

Name and address of Exporter :-

बिरुवा वा बिरुवा उत्पाद लैजाने व्यक्तिको नाम र ठेगाना :-

Name and address of Consignee :-

प्याकेजको सङ्ख्या र विवरण :-

Number and description of Packages :-

पहिचान र चिन्ह :-

Distinguishing mark :-

उत्पाद स्थल :-

Origin :-

यातायातको साधन :-

Means of conveyance :-

प्रवेश केन्द्र :-

Point of entry :-

उत्पादको नाम र परिणाम :-

Quantity and name of Produce :-

वैज्ञानिक नाम :-

Botanical Name :-

नेपाल कानून आयोग